Hrozba násilia u detí

Násiliu a agresii sa človek učí. Násilníci sú väčšinou chlapci, aj keď existujú aj násilníčky. Aj chlapci i dievčatá sú impulzívni a dominantní. Chlapci častejšie ako dievčatá útočia na svoje obete fyzicky. Dievčatá útočia na svoje obete verbálne alebo majú sklony inak ich týrať, napr. vylúčením zo skupiny, používaním ironie, sarkazmu, intrigami. To sa stáva ich životným štýlom aj v dospelosti. Pravdepodobne vyrástli v tvrdých podmienkach, v agresívnych hrách - skutočných alebo počítačových - v športe, kde sa naučili potláčať svoje emócie a city. Tieto dievčatá nemajú pred sebou takú tendenciu ako chlapci, ale v dospelosti majú tendenciu tvrdo trestať svoje deti, čím prispievajú k vytváraniu novej generácie násilníkov.

Problém spočíva v súčinnosti - kombinácii rodičovského vplyvu, určitých aspektov rodinného prostredia, výchovy a v temperamente týchto detí. Príliš málo lásky a starostlivosti, komunikácie s dieťaťom a príliš veľa voľnosti v detstve silne prispieva k rozvoju agresie u dieťaťa. Je príliš veľa rodičov, ktorí sa nezaujímajú o to, čo ich dieťa robí, na čo myslí a čo prežíva. Nevedia, ktorých veci sa dieťa bojí, alebo o ktorých veciach sníva. Títo rodičia majú tendenciu tvrdo trestať deti, v dôsledku čoho fyzické násilie plodí fyzické násilie. Bezbrané deti, ktoré končia ako obete, pripomínajú násilníkom vlastnú bezmocnosť proti násiliu. V každom násilníkovi je tieň malého dieťaťa, ktoré bolo samo kedysi týrané.

Dievča dobiedza, hnevá svojho brata, on ju za odplatu udrie a ona ho prestane jedovať. Tak sa naučí, že agresia funguje. Potom nastúpi matka a za trest udrie svojho syna. Môže nastať dočasný mier a pokoj, ale každý člen rodiny má lekciu o hodnote fyzickej sily. Je pravdepodobné, že tieto spôsoby, vzorce správania sa za niekoľko minút objavia znova. Takto obaja - iniciátor aj obeť násilia - sa neúmyselne trénujú rodičmi, aby používali násilie vo vzťahoch a v riešení konfliktov.

Televízia je ďalší z prostredia. Opakovane sa prezentujú deťom filmové hviezdy, tzv. celebrity, modelky, športovci, ale aj biznismani a politici, ktorí dosiahli úspech pomocou násilia, bezohľadnosti k druhým. Mnohé filmy tiež prezentujú dosiahnutia úspechov, slávy, peňazí nie pomocou myslenia, tvorivosti a rozumu, ale pomocou agresie a bezohľadnosti.

Najčastejšia technika výchovy proti násiliu je tá, že násilníkovi sa povie, že jeho správanie je neprijateľné. Takto mnoho rodičov a učiteľov vedie boj proti agresii žiakov, detí. Ale to je len v čase od pol ôsmej do jednej - druhej poobede. Poobede a večer sú deti väčšinou mimo vplyvu nielen učiteľov, ale aj rodičov. Účinnou preventívnou technikou je mať kontrolu, kde dieťa je a čo robí. Škola by mala učiť žiakov nenásilne riešiť konflikty, učiť ich konštruktívne sa hádať, viesť diskusie a polemiky. Nenásilie nie je v školských programoch. Škola stojí ďaleko od učenia hodnotám, pritom držíme deti v zajatí prinajmenej desať rokov.

Deti tiež môžu prispievať k úrovni násilia vo svojich rodinách, aj v škole. Ako účinná technika sa zdôrazňuje vedenie detí k otvorenému rozhovoru, analýze problémov, ich komunikácii. Deti v triedach si sadnú do kruhu a rozprávajú o silných a slabých stránkach každého z nich, čo pomáha deťom lepšie pochopiť samých seba, ale aj druhých. Budú mať menej predsudkov k druhým aj reálnejší obraz o sebe. Keď deti cítia dôveru v seba a empatiu voči iným, ostatným, nepotrebujú druhého týrať.

V počiatkoch je to úloha učiteľov, vychovávateľov, psychológov - naučiť deti reálne vnímať motívy správania druhých ľudí. Jednou z metód je nechať deti imaginovať, prečo konali aktéri násilnícky a nenásilnícky. Agresívni chlapci podceňovali svoje reálne vnímanie druhých a často ostatným pripisovali zlé úmysly. Obete sú väčšinou tichí, submisívni chlapci a zvyčajne nemajú druhého priateľa v škole, ktorý by sa postavil na ich obranu. Je to problém tzv. prizerajúcich sa ľudí, čo dobre poznáme aj u dospelých. Nemajú odvahu postaviť sa na obranu obete, prizerajú sa, a potom, keď sa oni stanú obeťami, nemá ich kto brániť. Obete akoby vysielali signál ostatným, že sú neistí, bezbranní, chodia po chodbách školy so strachom - a koledujú si o svoj status obete. Strach z násilníkov sa ukazuje ako jedna z príčin, prečo sa žiaci v školách necítia dobre. Strach s nemilosrdného násilníctva vedie k tomu, že žiaci neradi chodia do školy, chodia poza školu, predstierajú chorobu, ale strach z násilia môže viesť k samovraždám, k útokom na učiteľov, alebo k žalobám na školu. Takéto deti, ktoré sa agresiou bránia, často si svoju agresiu nesú so sebou do relatívne neúspešnej dospelosti.

Násilnícki žiaci v dospelosti budú trápiť svojich partnerov, ako ich menej agresívni spolužiaci. Majú aj tendenciu krutejšie trestať svoje deti, čo má za následok výchovu novej generácie agresorov.

spracovala Ľubomíra Maťovčíková

OSEMSMEROVKA
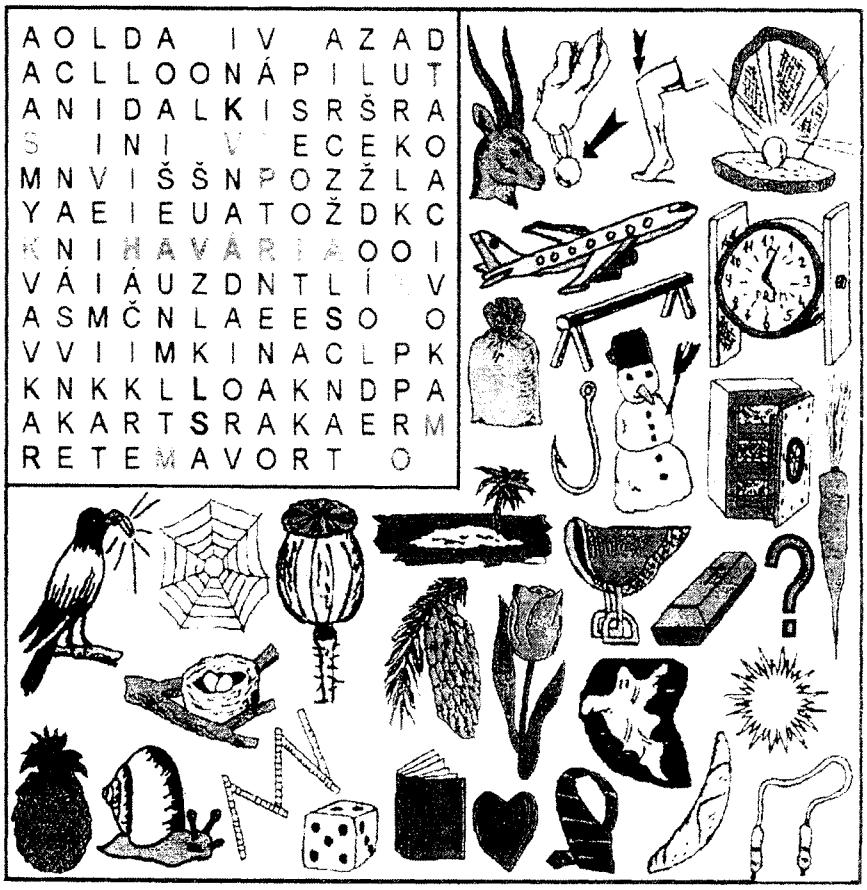
Chváli sa Janka: - Teta, naša babka a dedo budú mať zlatú svadbu.
- Zlatú? Prosím ťa a z čoho...